

# PI Ter Apel

nieuwbouw detentiecentrum

archivolt architecten bv



In het kader van het behouden van werkgelegenheid is in 1995 besloten om het vrijkomende voormalige mobilisatiecomplex van de NAVO in ter Apel ten dele te gebruiken voor de realisatie van een nieuw detentiecentrum.

De opgave betrof een huis van bewaring met in totaal 384 cellen. De contouren van het vroegere NAVO complex (groenwallen) zijn behouden, zodat dit complex uiteindelijk in het open landschap van Oost-Groningen herkenbaar blijft. Met gebruikmaking hiervan kon het nieuwe grootschalige detentiecomplex zonder nieuwe grote visuele gevolgen in het landschap worden ingepast.

De inrichting is te karakteriseren als een campus geheel omsloten door een 5 meter hoge ringmuur. Het programma is verdeeld over meerdere gebouwen: drie gelijkvormige celgebouwen, een entreegebouw, dat ten dele door de ringmuur steekt, een centraal dienstgebouw inclusief separeerafdeling en een activiteitsgebouw (arbeid, sport en opslag). Door middel van overdekte buitengangen is de centrale buitenruimte opgedeeld in 4 aparte buitenruimten. De gangen verbinden de celgebouwen met het centrale dienstgebouw. De belangrijkste verkeersbewegingen binnen het complex verlopen via genoemde buitengangen. Gekozen campusopzet sluit aan bij het

beoogde detentieregime, waarbij het zo veel mogelijk buiten kunnen verblijven als een belangrijke verblijfskwaliteit beschouwd werd.

De drie " vleugelvormige " celgebouwen hebben twee bouwlagen. De cellen en het ondersteunend leefprogramma zijn symmetrisch rondom een centrale open hal gegroepeerd. In het midden heeft een statische post zicht over de hele centrale ruimte en de celdeuren. Het gebouw verloopt van breed in het midden naar smal aan de beide uiteinden, hetgeen de overzichtelijkheid, de gebruikswaarde en belevingswaarde vergroot. Door middel van een hoger opgaand dak voorziet een doorlopende lichtstraat in ruim invallend daglicht. In samenwerking met drie verschillende kunstenaars zijn de drie celgebouwen door middel van toegepaste kunst onderling verschillend ingevuld, hetgeen identiteit geeft aan de afzonderlijke maar gelijke gebouwen en de oriëntatie voor medewerkers vergroot. Het thema van taps toelopende gebouwvorm en lichtstraten in de verkeerszone is ook toegepast in het entreegebouw en het dienstencentrum.

Van de voormalige opslagloods zijn feitelijk alleen de grote drieschamierspanten met een vrije overspanning van 52 meter en de massavorm behouden. Centraal is een opgaande lichtstraat toegevoegd t.b.v. daglicht in de centraal gelegen sporthal.







Celvelugel A: Liet Heringa en Maarten van Kalsbeek



Celvelugel B: Anne Semler



Celvelugel C: Jolande Traa







### Colofon

Penitentiaire inrichting  
Bruto Vloeroppervlak 19.800 m<sup>2</sup>  
Terrein 5,5 hectare  
Locatie Ter Apel  
Opdrachtgever Rijksgebouwendienst  
Opdracht integraal ontwerp  
Planvoorbereiding 1995-1996  
Planuitvoering 1997-1998  
Projectarchitect Martin van Dort  
Werknemers Martin van den Broeke, R.v.d. Plas, Willem v.d. Heuvel, W. Abbink, Gerhard Venhuizen, Jan Kusters